

(המשך מעמוד 11)

פר הצעיר המנומש את סיפורו הוא:

חייל רוסי לקח אותי

עד כה היה שמי נתן בסר. עתה שוב אקרא בשמי האמיתי, קלמן אינונטש. כיום אני בן 21. מבית הורי זוכר אני מעט מאד, ורוב זכרונותי מגיעים רק לגיל חמש ומעלה, שאז כבר לא ראיתי יותר את הורי. אני זוכר, היה זה במלחמה הגדולה. חייל רוסי לקח אותי בירוי, היו אתי עוד כמה ילדים. יחד אתי היתה ילדה אחת, היו לה צמות שחורות וקראו לה פאולה. נדמה לי שהיתה קטנה ממני במקצת.

הייתי עצוב מאד והרגשתי את עצמי זר. החייל פגש חייל אחר עם עוד ילדים, והם הובילו אותנו למוסד לילדים קרסקובסקי.

במוסד שאלו אותי מה שמי. לא ידעתי. שאלו אותי איפה אמא שלי, לא ידעתי רק רציתי לאמא שלי. נתנו לי לאכול, לא רציתי לאכול וכל הזמן בכיתי לאמא ולאבא. היתה שם מדריכה אחת. היא כל הזמן ניסתה לנחם אותי אבל אני אמרתי לה שהיא רעה, ואני בוכה רק לאמא ולאבא. אחר כך כבר לא בכיתי כל כך. אבל לא רציתי לשחק עם ילדים. רק לפעמים שיחקתי עם הילדים בגן הילדים, אבל פתאום נזכרתי שאני רוצה להורי. בכיתי וכבר לא שיחקתי. גם לא אכלתי. תי. המדריכה שלי אמרה לי, שבאם לא אוכל אשאר קטן ותלש, אבל רק אכלתי כשהייתי רעב מאד.

עכשיו נדמה לי שרצייתי על ידי התנהגותי ולומר שאני רוצה להורי.

למדריכה שלי קראו סוניה. היא היתה גדולתה והיא לה שער פשתן. פעם שאלה אותי מי אבא שלי. סיפרתי לה שאבא שלי היה מרכיב אותי על כתפיו, והייתי צועק בכל כוחותי "דיו". זה היה מצוין. גם סיפרתי שעמיתי על יד האש, ואבא הוציא ברזל מל"ב בן ופירול פרסה לסוס. זה היה נהדר. לפתע נזכרתי שאני רוצה לאבא שלי ובכיתי.

כשכל הילדים ישנו בלילה, הייתי לעתים מתעורר. כשסוניה באה לראות מה נעשה, בכיתי שאני רוצה לאמא. היא ביקשה שאספר על אמי. לא סיפרתי. פשוט לא זכרתי דבר ממנה. הרבה פעמים חלמתי על אבא ואמא אבל כשהתעוררתי כבר לא זכרתי כלום.

"היא אמרה ששמי בסר"

אחרי שהייתי שנה במוסד קרסקובסקי הועברתי למוסד אחר בוולגוגזקי ריון. לא הצטרפתי שהעברתי אותי. אבל כבר היה לי שם. סוניה שאלה כל הזמן מה שמי, כשלא ידעתי אמרה לי ששמי נתן, נתן בסר. אחר כך סיפרו לי שהילדה אחת באתי למרסד, והיא שמה פאולה בסר, חשבו שאולי אני אחיה ולכן קראו לי בשמה. חשבתי באמת שזה שמי.

לא היו לי חברים במוסד החדש. כל הילדים שיחקו. אני לא שיחקתי אתם, פשוט לא רציתי לשחק. היו לי מדריכות טובות. היתה שם מדריכה בשם פאניה. היא היתה קצת עגלגלה והיו לה צמות שחורות. היא שאלה אותי למה אינני משחק עם הילדים, אמרתי לה שאני פולני וכל הילדים רוסיים. גם הילדים חשבו אותי לפולני. מדי פעם באו אלי לגרור אותי למשחקים. אבל לא רציתי. הלכתי לבד לשורות והסתכלתי בהרקס ובחורגולים או שהסתכלתי באויר וחלמתי כי היה לי עצוב. כבר לא בכיתי לאמא או אבא. אבל היה לי לב סגור ולא היו לי חברים.

הילדים כבר לא הזמינו אותי לשחק, הם ידעו שאני, נתן בסר, שונה מהם. אחר כך סיפרו לי שהמלחמה נגמרה והאבות חוזרים הביתה. הרבה ילדים שמחו מאד, סיפרו ש'אביהם חוזר הביתה. אני לא, כי בכלל לא ידעתי מי אבי ואם הוא בכלל חי.

בערך באותו זמן באו אלינו לביקור ילדי מוסד פולני. הם ביקרו בכל מוסדות הילדים כדי למצוא ילדים פולניים. סיפרתי להם שאני פולני, ושאני זוכר יעד גיול ובתים קטנים. אמרו לי שזה בודאי בפולניה. עברתי למוסד שלהם. ממילא הייתי בודד במוסדי. כשהלכתי למוסד השני נשקה לי פאניה וחיבקה אותי. ידעתי שהיא אשה טובה.

במוסד החדש היה לי טוב. כל הילדים טיפ' לו ביל. לא ידעתי פולנית, והם לימדו אותי. תחילה היה לי קשה, אבל אחר כך למדתי בקלות ונכנסתי מיד לכתה השניה בבית הספר הפולני.

"אתה יהודי!"

במוסד הפולני היה לי טוב. בפעם הראשונה הרגשתי מה זה חברים טובים וכבר לא התגעגעתי להורי. הם כבר לא היו נחוצים לי. פעם התקלחתי יחד עם שאר הילדים, לפתע הסתכל בי ילד אחד וראה שאני גימול, הוא צעק: "אתה יהודי!" לא ידעתי שמלו אותי חשבתי שזה כך מהטבע. היה לי קצת משונה. שאלתי את מורי אם זה נכון שאני יהודי, מפני שאצלי זה קצת שונה. הוא אמר לי שכן. מאז הייתי ילד יהודי. במוסד היו עוד ילדים יהודיים. תחילה היה לי קצת משונה להיות יהודי. לא ידעתי בדיוק מה זה. אבל זה לא שינה דבר בי מעמדי. היו לי אותם החברים, כך שבצעם לא היה איכפת לי. פשוט ידעתי שאני יהודי.

אחרי כמה חודשים ארונו את חפציו ונסענו ברכבת לפולניה. היתה זאת רכבת של מה לילדים מוחזרים לפולניה. בכל תחנה קב' לו איתנו בפרחים והביאו לנו אוכל ומתנות. הרגשנו את עצמנו גורא חשובים. בתחנה אחת היו אנשים מיוחדים שחיפשו ילדים יהודיים והעבירו אותם למוסדות נפרדים. גם אותי העבירו למוסד יהודי בלודו. נפרדתי מחברי ושמתתי שעכשיו אהיה יהודי משם. העבירו אותנו למוסד יהודי בפראג. שם למדתי קצת עברית ולשיר.

גם לילדים אחרים לא היו הורים והיה לי טוב. שכחתי את ההורים שלי ובכלל לא דאבתי. הייתי במוסד של הפועל המזרחי, למה, אינני יודע. פשוט מפני שהועברתי למוסד זה. כל בוקר התפללתי כי גם האחרים ת' פללו ונסעו לצרפת ומשם עלינו ב-1947 ארצה.

בארץ הייתי במוסד עלית הנוער של נשי מזרחי בפתח תקוה. היתה שם משפחת שפירא שהכרתי עוד מחוץ לארץ ואשר טיפלו בי כבילדים. במוסד עבדנו חצי יום בחקלאות וחצי יום למדנו. אהבתי לעבוד אבל אף פעם לא הרהרתי במיוחד בעבודה, כשם שלמעשה אף פעם לא הייתי דתי. זה היה פשוט חלק מסדר חיי.

ב-1951 יצאה חברת הנוער שלנו להכשרה למושב שיתופי ניר-גלים. הרגשתי שם טוב, עד שב-1952 גויסתי עם בני החברה לחיל רב לים. הייתי חייל התאמנות ועשיתי מה שהוטל עלי. חכיתי לגמר תקופת השירות ושמתתי עם שחרורי.

רצייתי להסתדר וחזרתי למושב. במושב כבר לא היה אף אחד מהחברה שלי. בכל זאת חזרתי לשם כי לא היה משהו אחר לעשות. הייתי במושב ארבעה חודשים. הייתי הרוק היחיד ומסיבה זו לא התאמתי למושב. אחרי ארבעה חודשים אמרו לי שלא יוכלו

אחות פרידה אינונטש, הכירה מיד את הצעיר, זיהתה אותו כאחיה האובד.

לקבל אותי כחבר. לא הצטרפתי הרבה. ארזתי את חפצי ונסעתי.

"שלא יחשבו שרצייתי בסר"

לכתי לקיבוץ הפועל המזרחי עין צורים. עברתי שם כחודשיים בגן ירק. הם היו דתיים. אני, בעצמי, לא הייתי דתי. דומני שלא הפרעתי להם. כעבור חודשיים אמרו לי שאני מתאים לקיבוץ. לא שאלתי למה, זה היה מתחת לכבודי. ארזתי חפצי ונסעתי לתל-אביב.

היתה לי הרגשה רעה מאד. לא היתה לי פרוסה בכיס. היו לי חברים בתל-אביב, אבל לא רצייתי לבקר אותם, כדי שלא יחשבו ש'אני רוצה מהם סכף. הלכתי לתחנה המרכזית בתל-אביב. את חפצי המעטים נתתי לשמירה והלכתי לחפש

Advertisement for 'Pilat' cigarettes. It features a drawing of a cigarette pack with the brand name 'פילטר' (Pilat) and 'פילטר הפלאים' (Pilat the miracles). Text includes 'כל כולה של הנאה שטובק עשוי לגרום - מנת חלקך אם תעשן פילטרון - על טהרת טבק וירגיניה נבחר עם פילטר הפלאים' and '650 פר עבור 20'.

Advertisement for 'Pilat' cigarettes. It features the brand name 'פילטרון' (Pilatron) and 'מיטב הפילטר - מיטב הטעם' (The best of the filter - the best of the taste). Text includes 'החברה הישראלית לסיגריות בע"מ'.

Advertisement for 'Nefesh' perfume. It features a portrait of a woman and the brand name 'נפש' (Nefesh). Text includes 'מה דעתכם על המכתב שקיבלתי: "למרות שאין כוונתי להתחיל להת' מודד אתך, לא בגלל שאני בעל אופי חלש או מוג' לב, בכל זאת רצייתי לשאול אותך כמה שאלות אודותיך:' (א) האם התמונה המופיעה כסדר ב' פינת מדורך היא שלך בהחלט? אינני יודע, אבל נדמה לי שאלה פנים מוכרים מאד מעל בד בתי הקולנוע, והיא דומה מאד לשחקנית לשעבר דיאנה דורבין.' (ב) שכתב אתך? כי לפי התמונה את יותר מדי צעירה כדי לתת עצות. (ג) האם אפשר לקבל תשובה מעל דפי העולם הזה מבלי ללעוג לי? אני עירוני, אבל לרגל תפקידי אני נמצא באחד ממשקי הספר שברצועת עזה." התשובות הן: (א) זוהי תמונתי הנא' מנה, וכן חן על המחמאה ביתס לדמינוני לשחקניות קולנוע. (ב) זה הסוד שלי (ג) עיניך הרואות. להכריז אני שמחה לראות כי חברי משקים יצאו מקליפתם הסנונית והחלו מכבדים אותי ב' ביקורים במדורי. כל מה שאני יכולה לאמר הוא: כן ירכו. הרי מכתבו של (962/871): 'מתוך החלטה איתנה שאפשר להתכתב, להכיר, ואף לבלות עם נערה מבלי להוציא עליה סכומי כסף (מצדד המצוי-כארגוני ב' כמות זעומה מאד). החלטתי להשתמש ב' מדורי, שהיא הדרך היעילה ביותר. אני חבר משק הסוכר במחסר כרוני ב' בנות והחודשים העוברים וחולפים מקרבים אותי בצעירי ענק לניל 22 שנה, ריני מסיק בזה לסמוך על המורה העיוני, ומנסה כאן למצוא חברה רחוקה נערה החייבת לכלול בתוכה שתי תכונות עיקריות: אהבת הארץ ואהבת האדמה. התכונה הראשונה